

# ნაკადული



7  
1933

საქართველოს შუაგულში

წელიწადი 1906

მცირე წლოვანთათვის

№ XV

ა გ ვ ი ს ტ ო

1906



ტფილისი

ელექტრომბეჭედი ამბ. „სრომა“, მიხეილის ქუჩა, № 65  
1906

ავგუსტო „ნაკადული“ № XV 1906 წ.



## შ ი ნ ა ა რ ს ი :

1. ტყის სურათები.—ლექსი, ვაჟა-ფშაველასა . . . . . 3
2. დათუნას წერილები.—დასასრული, ეკუდაეთსა . . . . . 7
3. ფრთხილი მელა.—თბზ. ვაგნერისა, ად. მჭედლაიშვილისა 12
4. გეოგრაფიული ცნობანი.—თარგმანი ინგლისურით,  
გაგრძელება . . . . . 18
5. გასართობი.— . . . . . 22

### ხელის მოწერა უნიკლავა:

რედაქციაში და „წერა-კითხ. გამ. საზოგადოების“ კანცელარიაში. ქალაქს  
 გარედ ჩვენს აგენტებთან **ბაქოში**: ანეტა ევანიასთან და ნ. დეკანოზი-  
 შვილთან; **ქუთაისში**: „კოლხიდის“ საზოგადოებაში, კნ. ბარბარე წე-  
 რეთლისას და ანნა დადეშქელიანთან; **ბათუმში**: მარიამ ელიევასთან, და  
 კნ. სოფიო ნაკაშიძესთან; **სუხუმში**: თეღო სახოკიასთან, კნ. ტერეზია  
 შერვაშიძესთან და ნიკო თავდგირიძესთან; **ახალციხეში**: გრიგოლ კიქო-  
 ძესთან; **თელავში**: ქეთო ხარაღიშვილთან; **გორში**: კნ. ელენე ერის-  
 თავისას; **ფოთში**: კნ. ვლადიმერ სვიმონის ძე აბაშიძესთან; **პიათუ-**  
**რაში**: ირაკლი დეკანოზიშვილთან; **ერევანში**: მარიამ ფაველენიშვილ-  
 თან; **ოზურგეთში**: წიგნის მალახ. „იმედში“; **ჰვირილაში**: წიგნის  
 მალახია „ივერიაში“.

---

 „ნაკადულის“ შარშანდელი მთელის  
 წლის ნომრები იყიდება **3** მანეთად 



## ტყის სურათები.

(სოლოკოს რვეულიდან).



ვეძი წავედით მხუვალზე  
 მე და ჩემი ძმა გოგლია.  
 ჩემი და სოფოც გვესვენა:  
 „მძებო, მეც გამიყოლია.“

გადაგვეპიდა, წამოგვეუბა,  
 თუმც ჩვენ ვუთხარით უარი:  
 — ტყეში, ეკლებში ფლამუნნი  
 რა გოგოების მნო არი?!—

თან დაგვედვენა ტირილით,  
 გაჟინიანდა ფრიადა.  
 რომ მიჰდიოდით გზასკდა  
 ფრიდონაც აგვეკვიატა. —

ბიჭია ჩვენი მესობლის  
 დიდი ებედი და სუმარა,  
 გააშობეს ამ მთის, იმ მთისას,  
 არ დასდევს გაიას, თუ არა  
 და არც დაიშლის შიგ და შიგ,  
 თუ არა მოგატყუა-რბ.



ამ რიგად ოთხნი გაჰკეთდით,  
შიში არა გვაქვს გულშია;

მესუთე ამხანაგადა

უკან მოგვდევდა ურშია. <sup>1)</sup>

იმედი გვქონდა ურშიანი,

წელსედაც შეკრა სანჯარი;

ვერაფერს ჩამოგვრჩებოდა

ძეგლი, დათვი და აფთარი.

აფთარი თავისთვის იუოს:

ჩვენ გვეძინოდა დათვისა,

რადგან ამბობდნენ სოფელში:

„სძირად ზანტეზედ დადისა;

დიდია, კამჭის ტოლა,

ბაბრი <sup>2)</sup> ველ-თეთრი, ქედანა.

არ ვრიდება არავის,

უშიძრად დადის ვეფლგანა.“

ამას ამბობდა დათვსედა

საერთოდ მთელი ქვეყანა.

დაბურულს ტეში ძვევდით

ენლა აღარა გვცხელოდა;

წიფლის და ვერსვის ფოთლები

ერთი მეორეს ჰმეველოდა.

ვლობებოდნენ შის სსიკებს,

ცაძი შევერათ კარავი.

წვიმის და შეტის სიცხისგან

ცხოველ-მცენარეთ მფარავი.

სავსით შემკულის ტანიდან <sup>3)</sup>

ძირს ცივი წუარო დიოდა

<sup>1)</sup> ძაღლის სახელია.

<sup>2)</sup> მამალი დათვი, დიდი ტანისა.

<sup>3)</sup> კლდე.

ანკარა; ბოლოლი გამსჭვინთი  
რღაღაცას შემოგვჩიოდა.

რას მოგვითხრობდა, არ ვიცი,  
წუაროს ბავშური ტიკტიკი.  
მხოლოდ ვსედავდი ქვიშაზე  
გაჭქონდა წუნარი ლიკლიკი.

გარს ერტვა ბუერის <sup>4)</sup> ჯარი,  
განსე გაერთხათ ფოთლები  
ჩადუნაც <sup>5)</sup> გამოჭრეოდათ,  
როგორც სოფელში თბლები.

პირველად წუაროს მივძართეთ,  
ესვით, დავიბანეთ პირები.  
ბუერით წუალი ნასვამი  
კარგია, განსაკვირები...

ქვილ-სივილით მოგვდეთ  
ტუის, — ვერებდით მუჟვალს, სოკოსა.  
სირბილში, მუჟვლის კრუჟაში  
ვერბავინ სჯობდა სოფოსა:  
მანამ ერთ მუჟვას მოვკრებდი,  
ქილა გაეკოსო გოგოსა.

ხიტების ქრიაშულთანა  
ჩვენიც ისმოდა ზრიალი.  
გვეჯიბრებოდა კოდალა,  
მორს მიდის მისი კრიალი.

დაუდგებარი ჯაფარა  
ნავსი <sup>6)</sup>, კვერცხები ჰარია,

<sup>4)</sup> მცენარეა. ბრტყელი ფოთოლი აქვს, ძირხენის ფოთლის მსგავსი.

<sup>5)</sup> მცენარეა (пашоротникъ).

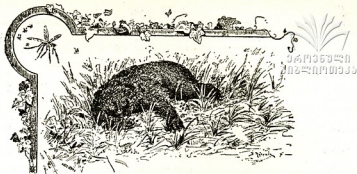
<sup>6)</sup> ეშმაკი, ხუშარა.

დასტოდა სიდან სეჟედა,  
 სკენსკენ ეჭირა თვალთა.  
 სან ევაეს აჯავრებს, სან ძერას,—  
 კაქანებს, როგორც ვარია —  
     ინდაურივით კივკივებს,  
 სან გააჯავრებს კატასა.  
 სკენაც ძაღლიდან სიცილსა  
 კვარნიდა როგორც ჰანტასა.  
 აღარა ჰქონდა საზღვარი  
 მსიკვის სუმრობის ძადასა.

(დასასრული იქნება)

ვაჟა-ფშაველა.





## დათუნას წერილები.

1 მახსი.



მძაო მისო!

იდი უბედურება მეწვიად. დღეს დილით ვიღაცა კაცი მოვიდა ხემს პატრონთან; რღაცა ელაპარაკა. მერე მოიტანეს ჯაჭვი, მომაბეს კისერზედ, დამსვეს ურემზედ და წაძიუვანეს. მე ბოღმით გული ამეფსო. დავიწვე ღრიბალი, მაგრამ ხემს ღრიბალს უურადღებანსაც არავინ აქცევდა. ცოტა მანძილი რომ გავიარეთ, მიუიხედე და ვნახე, რომ მურიბ ურემს უკან მოხანსალებდა. „სად მივევვართ მეთქი?“ ვკითხე.

აი მაგ კაცმა გვიდა და ასლა ქაღალქი მივევსარო, მიზასუსა. მეც ვეღარ გაუძელი და უკან გამოგვევიო, ხეენმა პატრონმა ვერ გაიგო, ისე გამოვიპარეო. მე ძლიერ მესიამოვნა რომ მურიბაც ხემთან იქნებოდა. საღამოსზედ ძლივს მივედით ქაღალქში. — უჰ, რა საშინელი მტვერი დგას და ცუდი ჰბურია... იმდენი სასლები... სასლები... საღსი... საღსი... ტატა—ტა

—ტა!.. სულ ბუსივით ირევა. აქ როგორ უნდა გაველო-მეთქი, ვფიქრობდი. ბოლოს მივედით ქალაქის განაპირა ნიუტონს ჰატარა სახლში და იქ ჩამომიყვანეს. მურიანს ჯერ გავგდებას უპირობდნენ, მაგრამ მერე შეეცვდათ, ნახეს, რომ კარგი ძალლი იყო და აღარ ვაავადეს. იმ ღამეს მე და მურიან ერთად ვიუბავით, ორივე დაღონებულები. მსოფლოდ მეორე დღეს თუ ისეთი სამარცხვინო საქმე მომივიდოდა, ამას-კი აღარ მოველოდი. მეორე დღეს დილა აღრიან გამომიყვანეს ესოში. ზედ ჩამაცვეს... ვაი სირცხვილო!... ჰატარა გოგოს კაბა... თან, ამ დროს, ბევრი ხალხი მოგროვდა, სიცილი დაიწვეს. მერე, საღლაც, ნაკვიდგან ამოიღეს შავი ჭუჭყიანი ქუდი და ზედ თავზე დამსურეს. მტკვრით ცხვირი გამომევისო და ამიტყდა ცხვირის ცემინება, სწორედ ორმოცდა ათჯერ დამაცემინა.

ეოველს დაცემინებაზედ ჰატარა ბიჭები „სასრუძელა“-ს და „ქოთია“-ს მოამბახებდნენ სოლმე. ისინი იცინოდნენ, მაგრამ ჩემს გულში-კი არ ჩამოესყდნათ, რა ნაირ მწეინდა ასეთი გამასხარავება. მერე ჯოხი მომცეს ხელში და მითხრეს: „ეს ეავარჯენია და აბა ერთი გაისეირნეო;“ თუ არ ავასრულებ, რასაც მიბრძანებენ, მაშინათვე ჯოხებს მომაეოლებენ სოლმე ზურგში. მე ჯერ არ მესმოდა ასე რად მანვალებდნენ, დღეს-კი ეველბფერი გავიკა. დღეს წამიყვანეს სხვა დიდ სახლებში. იქ მათამამეს, მასტუნეს, ჯოხი მომცეს ხელში და ისე მატარეს. მერე ჩემმა ჰატარანმა მოიხადა ქუდი, შემოიარა ესო და ზოგიერთებმა ფულუბი მისცეს. აი, თურმე, რისთვის მტანჯავენ—რომ თვითონ ფულუბი აიღონ!.. მთელი დღე დავწანწალებ სიცხეში, მტკვრში, ნახევრად მძიერი... არ ვიცი, როდის ექმნება ბოლო ამ ჩემ ტანჯვა-ვაებას. ახლა მშვიდობით.



15 მაისი.

ძმაო მისო!

შენი ამბავი აღარ ვიცი. ნეტა როგორა ხარ? რატომ არ შემატუობინებ? მე ისევ ძველებურად ქუნა-ქუნა დამატორვევ. დღეს ერთს დიდს ესოძი შევედი. კარგა ხანს მათამაშეს, როდესაც წასვლა დავაპირეთ, ამ დროს შემოიყვანეს ერთი რაღაცა სასაცილო ცხოველი. ზატარა ბავშვსა გვანდა, მხოლოდ ძალსუფთავი იყო და გრძელს კუდს დათრევდა. ტანსუფთა ქალის კაბა ეცვა. თავსუფთა შლიანა ესურა. მეტად სასაცილოდ იგონებოდა და იზრანჭებოდა. იმის შემოყვანასუფთა, ბავშვებმა უეჩინა დანცეს:

— მაიმუნია, მაიმუნია!.. მოდი მაიმუნია და დათვი ერთად ვათამაშოთო. მოიყვანეს ჩემთან. ჩემს დანახვასუფთა მაიმუნია ას-



დროს მოვიდა და „ჩესტი“ გამაკეთა. ბავშვებმა ასტესეს სასაცილო. მე გავჯავრებულმა შეუბღვირე მაიმუნს. იმას აღბად შე-

ემინდა და უკან-უკან წავიდა. შერე დაიწყო ჰრანჭვარ-გრუნა, სან ენას მიეოფდა, სან შორიდან კენჭებს მესროდა. შეკრულნი ჩემთვის, უურადღება არ მივაქციე. „საწეალი, ვფიქრობდი ჩემთვის, რა სულელია!.. ეგეც სომ ჩემსავით დატყუებულია, ჩემსავით უბედურია. მაგრამ ეტეობა თავისუფლება დავიწყებია.“ შერე, უცბად, ერთმა აწრმა გამიარა თავში: „ჩვენ—დათვები, მაიმუნები და სხვა ამგვარები, რომ არ ვმასხარაობდეთ და მით ხალხს არ ვაყენებდეთ, სომ არ შეგვიანხავდნენ ასე დატყუებულს; ან დაგვხოცდნენ და ან გაგვრეკდნენ. განა სიკვდილი არა სჯობია მონობას? მე გადავსწევიტე, ამის შემდეგ ისეთი აღარაფერი გავაკეთო, რომ ხალხი გავაყენო.“

შენი დათუნა.

## 22 ივნისი.

მისოჯან!

ძლიერ განარებული ვარ. ესლა მე თავისუფალი ვარ და მძლე ერთმანეთს ვნასამთ. აი როგორ მოხდა ეს: მე და მურიამ ჩემი ჯაჭვის კლიტის გახსნა ვისწავლეთ. წუხელის, როდესაც ეველამ დაიძინა, ჯაჭვი მოვიხსენი და ორივენი გამოვიქეციეთ, როდესაც ქუჩის კარებს გავცილდით, ორივემ დავიძახეთ: „გაუმარჯოს თავისუფლებასა!“—ო და მოვკურცხლეთ. ქუჩაში ვიღაცეები დაგვედევნენ კეტებით, მაგრამ რას დაგვეწოდნენ!.. მივრობდით და თან ვიძახოდით: „გაუმარჯოს თავისუფლებას, ძირს ბატონები.“ როდესაც ქალაქ გარედ გამოვედით ცოტა დავისვენეთ. შერე მე ტუისკენ გამოვსწიე და მურიამ თავის სახლში წავიდა. მურიამ დამპირდა, ხანდის-ხან გამოვივლი ტუისკენა და ვნახავო. ახლა მე მოვდივარ შენთან.

დიდი მუსა, რომ არის, სომ იცა. იქ მოვალ და მოვიცდი.  
შენც იქ მოდი, მერე იქიდან სახლში ერთად წავიდეთ.

შენი ძმა დათუნა.

ჩემი ადრესი: მუხნარი, პანტის ქუჩა, მაგალოს შესახვევი № 25.

ეყელიყო.





## ფრთხილი მელა.

(თბ. ვაჟნერისა).



რ ა უნდა უუოს ადამიანმა იმ ამოსაგდებ მელას, ლამის არის ქათმობა გაშიწუოს; ამასწინაღ ორი დედალი და ერთი ისეი მომტაცა. უოჯელ დამე ძაღლს აუუშკებ სოლმე, ძაგრამ იმ ჩამოსასრზობს რომ ძაღლისაც არ ეშინიან! საფანგიც დაუუკე, შიგ შემწვარი სორციის ნაჭერი გაუკეთე, ძაგრამ ის ტიალი სედაც არ ეკარება. უოჯელ დილას-კი თოვლსედ ნაფესურებსა ვნასავ სოლმე, ეტეობა დამ. დამე დაეცეცება. — ასე შესჩიოდა მონადირეს გლეხი.

გამოცდილმა მონადირემ კარგად იცოდა, რაც უნდა მოეხერხებინა კუდიანი მელასათვის.

საქმე ჯობნასედ მიღება და აბა ვნასოთ, ვინ გაიძარჯვებს.

დილიდანვე მონადირემ თოფითა და ძაღლით მოიარა გარშემო მინდორი, რასაკვირველია, იმისთვის-კი არა, რომ მელა მოეკლა, არა! ძალიან კარგად იცოდა, რომ მელას დღისით ვერ შესჯებოდა. ვინ იცის, იქნება ამ დროს ეძინა კიდევ



გორაკსედა წამოსკუნდა. სიმძილით კუჭი ეწვის უბედურს, რა მისწრება იქნება ცხენის სორცის ნაჭერი! მასე-კი, რომელია ესე კარგათ აქეს მეღას შესწავლილი, არსადა სხანს; მსოლოდ ეს მიწის გროვა ჰატარა ფანჯრით ძალიან აუიქრებს: „უსათუოდ შიგ არის ვინმე, ფიქრობდა მეღა; ნეტა რა იქნება, რომ საეჭვო მიწის გროვას და სორცის ნაჭერს შუა გაუურბინო? თუ არის ვინმე, სომ უსათუოდ გამოსტება! ერთი ცდაა საჭირო და მერმე-კი გამარჯვებული მე ვიქნები.“ როგორც იყო გაბედა, მოიკრიბა რაც ძალი და ღონე ჰქონდა და შურდულივით გაიბინა სათოფურისა და სორცის შუა.

მონადირეს კარგად რომ არა სცოდნოდა მეღას სრიკები, უსათუოდ ესროდა და მეონი რომ ახედენდა, მაგრამ გამოცდილ მონადირეს არც-კი გაუხუსხია.

ამ სრიკა მშვიდობიანად ჩაუარა მეღას, მაშასადამე მიწის გროვის ასლოს სიარული შეიძლება; შიგ არაჯინ არის, თორემ სომ გამოვიდოდა. „მაშ რიღასი შეძინან!“ გადასწევიტა მეღამ და ხელის ნაბიჯით მივიდა სორცთან, ერთი კიდევ მიიხედ-მოიხედა და დაუწყო სორცს მიძენა.

ამასობაში მონადირემ ფრთხილად აიღო თოვი და უცდიდა როდის მობრუნდებოდა მეღა ისე, რომ მიხანში კარგად ამოელო... იგრიალა თოფმა! თოვის ლულიდან ეღვასავით გამოვარდა ცეცხლი, გამოხნდა ბოლი და გაიძალა საფანტი.

საცოდავი მეღა ტკივილისაგან ერთს ადღსედა შესტა და უსულოდ დაეცა მიწს. რამდენიმე წუთის შემდეგ მონადირემ თავის ჩანთაში ჩაიღო მეღა და მიხინკენ გასწია.

აღ. მჭედლიშვილი.





(თარგმანი)



ყვილიანთ ბაღში სათამაშოდ წახვიდეთ, —უთხრა მამამ თავის შვილებს:—მხოლოდ ფრთხილად იუპვით, ყვავილები არ დაქელოთ და არც მოკრიბოთ.

სამიუენი დაჯიბრდენ—ფრთხილად ვიქნებითო, გამობართვეს ბაღის კარის გასაღები და წავიდნენ.

ბაღი დიდი იყო, ყვავილებიც მრავალი, სილის ბუჩქები უფრო ძეტი, მხოლოდ კინკრუსა, მოცხარი, ქოლო და სხვა სილუეულობა ჯერ არ დაშვიფებულიყო.

ბავშვები სან თვალ-სუჭინას თამაშობდნენ, სან დარბოდნენ—რომელი აჯობებსო; ბოლოს დაიღაღნენ და დასასვენებლად კორდსე ჩამოსხდნენ.

—უჰ! რა დავიღაღნე!—სთქვა გივლამ.

—იმისთანა თამაშობა მოვიგონოთ, რო სირბილი აღარ მოკვირდეს, შენიძნა ივლიტამ:—ვევლანი დავიღაღნეთ.

—მოდით, რამე წარმოვადგინოთ,—სთქვა ვანომ.

—რა უნდა წარმოვადგინოთ?—იკითხა ივლიტამ.

—ის წარმოვადგინოთ, რაც გუშინ წავიკითხეთ,—სთქვა ვანომ,—მე რომის იმპერატორი ვიქნები, ივლიტა ქრისტინი,

რომელიც ნადირებს მისცეს შესაჭმელად, შენ-კი, გიგლა, ვეფხვი იყავ.

— არა, მე-ლომი-ვიქნები, — სთქვა გიგლამ — მხოლოდ, რა ჩავიცვამ?

— შენი ხალათი თავზე ჩამოიცვი და სასე აღარ გამოკინდებ, ქამარიკი ეელზე შემოიკარი, ვითომ საეელოა, — ლომები ხომ საეელოებიანი გამოჭევადათ. ხალათიც ლომის ფერია!

— მე რაღა ჩავიცვამ? — იკითხა ივლიტამ.

— მე და შენ გვირგვინები დაგვჭირდება; მე ფოთლებისა, შენ-კი ევაზილებისა.

— ევაზილები სადღა ვიშოვოთ? — სთქვა ივლიტამ: — მამამ რომ გვიბრძანა, არ მოკრიბოთო.

— ცოტა მოვკრიბოთ, რა დიდი საქმეა.. წამოსასხამი სად უნდა ვიშოვო; იმპერატორს უეჭველად წამოსასხამი უნდა ჰქონდეს.

— აი ჩემი ფეშტამალი! — სთქვა ივლიტამ: — შერე ჭრელიც არის! მშენიერი რამ იქნება, აჰა, შესედე.

დამ ფეშტამალი მოისხნა და მძას წამოსასხამი მშენიერი გამოდგა.

დაიწეეს გვირგვინების წვნა. ისე გაერთნენ, რომ გვირგვინს შიგ შუა გულში ასლად გაშლილი ევაზილი ჩააწნეს.

გვირგვინის წვნა გაათავეს. სკამზე კუნძი დადეს, ვითომ იმპერატორის ტახტიაო; ზატარა კორდი ცირკი უნდა ეოფილიყო. ლომი — გიგლა ოთხსედე დახტის და სახარლად ღრიალებს. აქვე თავ ჩაღუნული ქრისტიანი — ივლიტაც გამოვიდა; ლომმა საშინლად დაიღრიალა და იმის წინ დადგა...

მაგრამ სწორედ ამ დროს გაიღო ბაღის კარი, მამა შევიდა და მოთამაშეებს თავს წაადგა. იმპერატორს და თითონ ლომსაც ისე შეეშინდათ, რო ძლივს-ღა ლუღლუღებდნენ:



— მამა! გუნაცვალე, მამა, ცოტა უვაზილები მოვკრიბეთ.

— ბაღიდან გადით, — სთქვა გაჯავრებულმა მამამ, — მარტო  
 თქვენს დღეში აღარ შემოგიშვებთ, არა ღირსხართ?

ანტონ





## გეოგრაფიული ცნობანი.

(თარგმანი ინგლის-ურით)

(მაგრძელება)

საიდან ჰქრის ქარი?



ოდესაც ბავშვები შინისკენ ბრუნდებოდნენ (ისევე იმავე გზით—წულწულ) თუშცა ძლიერ ცხარე მზე იდგა და ძალზედ იკბინებოდა, მაგრამ ცივი სიო უგრილებდა მათ სახეს. ამგვარ სიოს ჰქვიან

გრილი ნიავი, სთქვა ბიძია ბობმა.

— აბა შეგიძლიანთ ამისნათ—თუ საიდან ჰქრის ქარი?

— მკონი, სოფლის მხარედან, სთქვა ტომმა.

— დიას, იქიდან უზახუსა ბიძია ბობმა. მაგრამ აბა ერთი მითხარით: საით მხარეს მდებარებს ჩვენგან სოფელი?

— ჩრდილოეთისკენ, მიუგო ვილლიმ.

— კარგი და ჰატოხსანი, სთქვა ბიძია ბობმა. ეს ქარი ჰქრის ჩრდილოეთიდან. ასე რომ როდესაც ქარი უბერავს ჩრდილოეთიდან, და არა ჩრდილოეთისკენ,—ეს არ შეგეშალოთ, ამ ქარს ვუძახით ჩრდილოეთის ქარს, როდესაც სამხრეთიდან—სამხრეთისას,—დასავლეთიდან—დასავლეთისას. მა-

მასდაბე, როდესაც ოთხი უმთავრესი წერტილი, ე. ი. ჩრდილოლოკით, სამხრეთი, აღმოსავლეთი და დასავლეთი ვიცნოთ, მაშინ აღვიღად შეგვიძლიან გავიგოთ—თუ საიდან უბერავს ქარი.



აი კიდევაც მოვედით სოფელში, სთქვა ბიძია ბობბა, — მხოლოდ ვიდრე სახლში დავბრუნდებოდეთ, მსურს ცოტა რამ კიდევ გიჩვენოთ.

ბიძია ბობბა წაასხა ბავშვები ეკლესიისკენ, — და ჰკითხა: აბა შესდეთ გუმბათის წვერს და მითხარით, რას შედავთ მასზედ?

— ჩვენ ვსედავო რაღაცას, ფრინველის მკვავს, სთქვა ტომბა, და მის ქვეშ ორ ჯვარედინად გადადებული ჯოხს, რომელთა ბოლოებზედ მოჩანან ასოები.

— რა ასოებს შედავთ ამ ჯოხების წვერებზედ? ჰკითხა ბიძია ბობბა.

— ერთს წვერზედ ვსედავთ ჩ., მეორეზედ ს., მესამეზედ ა., მეოთხეზედ დ., მიუგო ვილლიმ.

— აბა გამოიცანით—თუ რას ნიშნაქენ ეს ასოები? ჰკითხა ბიძია ბობბა.

ჩრდილოეთს, სამხრეთს, აღმოსავლეთს და დასავლეთს, — სწრაფლ მიუგო ტომბა.

— მართალია, სთქვა ბიძია ბობბა. მაგ ჯოხის წვერები უჩვენებენ: ჩრდილოეთს, სამხრეთს, აღმოსავლეთს და დასავლეთს. იმ ფრინველს, რომელიც ზევით მოჩანს, ეძახიან „ამინდის მამალს\*“.

„ის ტრიალებს ქარის დაგვარად, — ნისკარტი უჩვენებს იმ მხარეს, საიდანაც ქარი მოდის. აბა

\*) **შენიშნება.** ინგლისში ეკლესიები წოწოლა გუმბათიებიანი არიან, — მათზედ, როგორც ჩვენ ეკლესიებზედ, არ არის აღმართული ჯვარი. მათზედ აღმართულია ამ გვარი „ამინდის მამალი“.



შესჯდეთ და მითხარით: საით მხარეს აქვს ეს ლა მიქცეული  
ნისკარტი?

— ჩრდილოეთისკენ, — უპასუხა ტომმა.

— სწორედ ეკრება, სთქვა ბიძია ბობმა, რადგანაც ქარი  
ძართლაც ჭქრის ჩრდილოეთიდან.

— მამ რისთვის უმხიან ამ ფრინველს „ამინდის“ და არა  
ქარის „მამაღს“? ჭკითხა ვილმამ.

— ჭეშმარიტი შენიშვნაა, მაგრამ უნდა იცოდეთ, რომ, სთქვა  
ბიძია ბობმა, ინგლისელები ამბობენ: „ქარი და ღარი სე-  
ლისელებს გაერიღნი მოდიანო,“ ამჟამად დარწმუნდებით,  
თუ რდესმე ზღვით მოგზაურობა მოგისდება. ჩრდილოეთის ქარს  
სშირად მოხდევს სიცავე, სამხრეთისას — სითბო, დასავლეთისას  
წვიმა და აღმოსავლეთისას კვალვა.

ფ ე რ შ ა .

ერთ საღამოს ბიძია ბობი ფერმის კარებთან იდგა, რო-  
დესაც თვალი მოჰკრა ტომსა და ვილლის, რომელნიც მირ-  
ბოდნენ სასოფლო გზასკენ.

— თქვენც აქა ხართ! წამოიძახა ბიძია ბობმა. აბა ვნა-  
სოთ, — როგორ დაისწავლეთ ჩემი ნათქვამი.

ბავშვები, რომელნიც ძლიერ შეჩუქულნი ჰქვანდა ბიძია  
ბობს, გამოექანენ მისკენ.

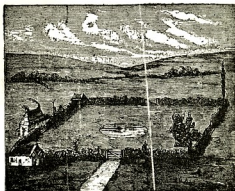
— ამ რამდენიმე დღის წინად, როდესაც ჩვენ ვიდექით  
ფიჭვის ტყის მთის წვერსკენ, სთქვა ბიძია ბობმა, და აქეთკენ  
ვიუურებოდით, თქვენ მითხარით, რომ ფერმა და სოფელი ჩვენ-  
გან ჩრდილოეთისაკენ არისო.

— დიანს, მიუტყეს ბიჭებმა.

— კეთილი, სთქვა ბიძია ბობმა! ახლა მსურს გკითხოთ:

თუ-კი ფერმა ფიჭვის მთიდგან წრდილოეთისაკენ  
ფერმიდან საით მხარეს იქმნება?

ბრის, შთა  
გეოგრაფიული



— ფერმიდან სამხრეთისკენ, უზასუსა ვილლიმ.

— მართალს ამბობ, მიუგო ბიძია ბობმა. ესლა-კი დაურ-  
წმუნდი, რომ კარგად გქონიათ შესწავლული ჩემი ნაამბობი  
და სადაც უნდა იღვეთ—შეკომლიანთ გაიგოთ თუ რა რომელ  
მხარეს მდებარებს და საიდან მოდის ქარი.

ესლა ჩემი სურვილია, რომ სვალ მიაქციოთ თქვენი უუ-  
რადღება მსეს. ადგებით თუ არა დილით, მაშინვე დანიშნეთ,—  
რომელ მხარეს სასლისას მოადგა მსე,—ესრეთვე მოიქცეთ,  
მოხვალთ რა შინ საუსმის საჭმელად და საღამოსედ სასწავ-  
ლებლიდან.





ბავშვი მონადირეები.

ორი ბრძოლა სანადიროდ წავიდა. შევიდნენ დიდს ტყეში და დაინახეს, რომ ერთს ძაღლს სესხედ მტრედი ზის. ერთმა შამფური გათალა და ცეცხლი დაანთო; მეორემ სესხედ იწყო ასვლა მტრედის ჩამოსაყვანად; შუა სესხედ რომ ავიდა, თვალები დასუწა, კვონა დაღამდება, მტრედი ვეღარ დამინახავსო. თვალდასუწული მონადირე ხელებს ფრთხილად აფათურებდა. უცებ ტოტი მოუტედა და კინაღამ ჩამოვარდა. სმაურობასხედ მტრედი დაფრთხა, გაფრინდა. მტრედის გაფრენა რომ შეიტყო, მონადირემა გულ-მოსულმა თვალები აჭეიტა და იმ ტოტს ეცა, სადაც მტრედი იჯდა. „მტრედი თუ გაფრინდა, მე-კი ვერ გაფრინდებიო?“ — დაატყულაშუნა ხელები მტრედსავითა და გადმოეშვა ძირსა. მაგრამ ის თქვენ მტერსა, რაც იმას დღე დაადგა: ისეთი ბრეკვანი მოიღო, რომ მთლად არე-ძარემ ბანი მისცა. მოსწეინდა ამხანაგს ცეცხლთან ლოდინი, მიიხედ-მოიხედა და წავიდა ამბის შესატყობათა. მივიდა, ნახა, ამხანაგი უკონოდ ეგდო მიწასხედ. ბევრი ანძრია ფესითა უძახა: მტრედი რაუყავიო, მაგრამ სმას აღარ იღებდა. მოსწეინილი დაბრუნდა სახლში გაწბილებული ამხანაგი, მაგრამ გულში სინარულით ნიძნს უკებდა ტყეში დარჩენილსა: ანია იმასხედ: ისარბა უთუოდ და უძი მეჭამა მარტომ და მუცელი იმან შემოჭებერაო!,, ის-კი რომ გულ-შედონებულს ამხანაგს მობრუნება და შეველა უნდოდა, ფიქრადაც არ მოჭსვლია, ისრევე როგორც ზირველმა ვერ მოინახრა, რომ უფროთად ფრენა არ შეიძლებოდა.

**არითმობიკული ამოცანა.**

(წარმოდ. დიმ. დეკანოზიშვილის მიერ).

ერთს გზასედ ოთხი დუქანი იყო. უოკელ დუქანთან თითო კაცი იდგა და შეიდველს შესვლასედაც კაპეიკს ახდევინებდა და გამოსვლასედაც.

გაიარა ამ გზასედ ერთმა კლესმა, შევიდა დუქანში და, რასაკვირველია, შესვლის ფასი—ერთი კაპეიკიც გადაიხადა. დუქანში თავის დანარჩენი ფულის ნახევარი დასარჯა და გამოსვლისას ისევ ფასი გადაიხადა. მეორე დუქანშიც ასე მოიქცა, მესამეშიც და მეოთხეშიც. როდესაც მეოთხე დუქანიდან გამოსვიდა, დანახარჯი ფულის თვლას მოჰქევა და აღმოჩნდა, რომ აღარც ერთი კაპეიკი არ დარჩენოდა. რამდენი კაპეიკი ჰქონდა კლესს დუქანში შესვლამდე?

**შ ა რ ა ლ ა .**

(წარმოდბ. თ. კანდელაკის მიერ)

ერთი სიტყვით იხსენიებს  
ქალი ქალსვე საუბრის დროს,  
მეორეკი რიცხვსა ნიშნავს—  
ათსე ნაკლებს, ექვსსე უფროსს;  
ორივ ერთად—გამჭვირვალე  
ვეითელ საგანს, როგორც ოქროს.  
ვეულა ახსნის ამ შარადას,  
ზატარა ხანს რომ იფიქროს...  
იმით მძივებს აკეთებენ,  
მაფსე ახსმენ,—სსვილსაც, მომცროს.

ზ ა მ ო ც ა ნ ე ბ ი.

- 1) მიდის მოდის ქარავანი,  
არ უცვდება ქალამანი.
- 2) ოქრო ბზინავს,  
ოქრო ბრჭყეინავს,  
ოქრო მიქრი-მოქრიადობს.

მე-14 №-ში მოთავსებული რებუსის ასსნა:  
ქოთანი ცეცხლში გამოიწვის.

ანოვრამძას ასსნა:

- |         |          |          |
|---------|----------|----------|
| 1) ფარი | 7) ღარი  | 13) ვირი |
| 2) სარი | 8) ზარი  | 14) კირი |
| 3) ბარი | 9) თარი  | 15) გირი |
| 4) ტარი | 10) კარი | 16) ჭირი |
| 5) დარი | 11) უარი | 17) ხირი |
| 6) ქარი | 12) ბარი | 18) ძირი |
|         |          | 19) ჰირი |

გამოცანების ასსნა: 1) წურბელა; 2) წინდის ჩხირები.  
ძარდას ასსნა: კი—ბე=კიბე.



ՀԱՐՑԵՆԻ  
ՅԱՆՔԱՐԱՅԵՆ

Հիւսիս. Գրք. 7-րդ.



Հ. Բ. Գրք. 7-րդ.  
Կ. Պ. Գրք. 7-րդ.